

Vår ref: Marie Eriksson
Kvalitetsstrateg
Datum: 2020-02-10
Dnr: 2019:552

Plan

Handlingsplan för införlivande av barnkonventionen

Styrdokument

Handlingstyp: Handlingsplan för införlivande av barnkonventionen

Diarienummer: KS/2019:552

Beslutas av: Kommunfullmäktige

Fastställersedatum: 2020-05-18

Dokumentansvarig: Medborgarservice- och processtöd

Revideras: Minst vart 4:e år

Följs upp av: Kommunfullmäktige

Giltig t o m: 2023-12-31

Alla beslut som rör barn ska vara barnrättsbaserade i enlighet med barnkonventionen. Beslut ska alltid föregås av prövning av barnets bästa och i större frågor samt vid beslut som kan ha negativ inverkan på barnet/barnen, ska föregås av en barnkonsekvensanalys.

Innehåll

1 Inledning	4
Kommunfullmäktiges beslut	4
2 Syfte	5
3 Beskrivning	5
Konventionens krav	6
4 Handlingsplan	6
4.1 Kunskapsspridning	6
4.2 Kartläggning och samordning	8
5 Hälsöfrämjande och förebyggande arbete för barns uppväxt	9
5.1 Mål för det nationella folkhälsoarbetet	9
5.1.1 Folkhälsomål i Tranemo	9
5.2 Arbete och försörjning	10
5.2.1 Stöd och trygghet	10
5.3 Barns möjlighet att utöva kultur- och fritidsintressen	10
6 Förskola, skola och socialtjänst	11
7 Implementering och tillämpning av Barnkonventionen	12
8 Uppföljning	14

1 Inledning

Sverige ska uppfylla förpliktelserna i FN:s konvention om barnets rättigheter, även kallad Barnkonventionen. All offentlig verksamhet har ansvar för att den efterlevs. Regeringen vill *förbättra uppväxtvillkoren för varje barn* och har för avsikt att *varje flicka och pojke ska oavsett bakgrund eller funktionsförmåga, kunna känna sig trygg och ges de bästa förutsättningarna för att utveckla sin potential, att växa som en fritt tänkande människa och kunna delta på egna villkor i samhällsutvecklingen.*

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) svensk lag. Barnkonventionen kräver att barnets bästa ska beaktas och analyseras i alla beslut som rör barn. Alla rättigheter i konventionen ska respekteras på alla nivåer i samhället. Konventionen omfattar 54 artiklar.

SKR, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), och Barnombudsmannen har i uppdrag att stötta myndigheter, kommuner, landsting och det civila samhällets organisationer i arbete med införlivande av konventionen.

Tranemo kommun har fattat ett beslut om att införliva Barnkonventionen i kommunens förvaltning och bolag. För att uppfylla kommunens hållbarhetsmål Social- ekologisk- och ekonomisk hållbarhet samt följsamhet till Agenda 2030, Folkhälsoplan 2020 och kommunens Kulturstrategi är införlivande av Barnkonventionen en del i kommunens styrning och ledning.

Kommunfullmäktiges beslut

- Ge förvaltningen i uppdrag att aktivt arbeta med att införliva Barnkonventionen i kommunens samtliga verksamheter.
- Ge förvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för implementering av Barnkonventionen.
- Ge förvaltningen och de kommunala bolagen i uppdrag att vid framtagande eller revidering av styrdokument och budgetdokument, alltid beakta Barnkonventionen samt göra tillägg med:
  - "Alla beslut som rör barn ska vara barnrättsbaserade i enlighet med barnkonventionen. Beslut ska alltid föregås av prövning av barnets bästa och i större frågor samt vid beslut som kan ha negativ inverkan på barnet/barnen, ska föregås av en barnkonsekvensanalys".

2 Syfte

Handlingsplanen ska fungera som stöd för sektorsövergripande och strategiskt arbete för att öka kunskapen om Barnkonventionen.

Ett förebyggande och hälsofrämjande arbete, med barnets bästa i fokus, ska genomsyra alla verksamheter i kontakt med barn och unga eller vid alla beslut som berör barn.

3 Beskrivning

Med barn avses varje människa under 18 år. Sverige som stat är i folkrättslig mening bunden av barnkonventionen och därmed följer en förpliktelse att leva upp till de krav som konventionen ställer.

Barnkonventionen fastställer att alla barn är lika värda och omfattas av de mänskliga rättigheterna. Dessa rättigheter inkluderar bland annat social trygghet, en skälig levnadsstandard, lek, vila och fritid. Barnkonventionen innehåller fyra huvudprinciper (artikel 2, 3, 6, och 12) som är vägledande för hur konventionens övriga artiklar ska tolkas.

Artikel 2 handlar om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3 anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Vad som är barnets/barnens bästa måste avgöras i varje enskilt fall där hänsyn tas till barnets/barnens egen åsikt och erfarenhet.

Artikel 6 understryker att alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

Artikel 12 handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne. När åsikterna beaktas tas hänsyn till barnets ålder och mognad. Barnombudsmannen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har regeringsuppdraget att stärka och sprida kunskap bland beslutsfattare och yrkesverksamma i kommuner, landsting och regioner om vad ett barnrätts- och ungdomsperspektiv innebär.

” Vi som arbetar med barnkonventionen som värdegrund kan inte bara tala om barn eller agera för barn, vi måste också planera och utföra arbetet tillsammans med barn och unga. Det gäller att ta reda på var, när, hur och i vilka frågor barn och unga kan delta. Det är också viktigt att fundera på hur vi ger barn och unga möjlighet till inflytande och delaktighet. Vi bör vara medvetna om två olika synsätt när det gäller barn” (faktablad från www.bo.se)

Med barnens behov i centrum och genom att främja delaktighet, jämställdhet, mångfald och likabehandling kan kommunens insatser verka kompensatoriskt i att bidra till en trygg uppväxt, gemenskap och låta varje barn synas. Det kan ha avgörande betydelse för en positiv social hållbarhetsutveckling i samhället.

Konventionens krav

2 - Datainsamling och kartläggning

3 - Prövningar av barnets bästa

6 - Helhetssyn och samverkan

12 - Former för barns delaktighet

4 - Aktiva prioriteringar

42 - Information och kunskap

44.6 - Rapportering

4 Handlingsplan

4.1 Kunskapsspridning

	VAD	HUR	ANSVAR	TIDSPLAN
Steg 1	Information/utbildning om tolkning och tillämnning av Barnkonventionen	För politiker, förvaltningsledning, nyckelpersoner (inom kvalitet och utveckling, folkhälsa)	Extern föreläsare Kansli Kvalitetstrateg	25/5 2020

Steg 2	Utbildning för sektioners ledningsgrupper	<p>Teoretiskt material avsedd för sektionsledning framtaget per sektion/verksamhet</p> <p>Intern utbildning i hur tjänsteskrivelse ska skrivas utifrån barnkonventionen.</p> <p>Intern utbildning för Prövning och konsekvensanalys (se PP)</p>	Stöd från kvalitetstrateg och kansli	Q 2
	Lärande och Socialtjänst	<p>Har erhållit stödmaterial för praktiskt användande, Skolkurage och Barnrättsboxen. Samverkan mellan socialtjänst och lärande hanteras inom projektet PIFFA</p>	Stöd från kvalitetsfolk och kansli om behov finns	Q2
Steg 3	Inventera och uppdatera mallar, styrande dokument, riktlinjer, rutiner, processer.	<p>Artikel 2, 3, 6 och 12 samt 4 och 42 är viktiga att få in i de styrande dokument där det är relevant</p> <p>Skapa inga nya dokument, för in rättigheterna i de dokument som finns eller skapas.</p> <p>Kansli ansvarar för: mallar, relevanta dokument i författningshandboken och processer</p> <p>Sektionerna ansvarar för: riktlinjer, rutiner, överenskommelser och processer.</p>	Kansli Kvalitetstrateg	Under 2020

			Varje sektion och verksamhet	
Steg 4	Informera/utbilda medarbetare	<p>Internt utbildningspaket framtaget avsett för berörda APT-grupper</p> <p>Använd SKL:s kortlek för diskussioner på APT eller gör webbutbildningen som är framtagen av Västra Götalandsregionen (VGR) i samverkan med SKL, är andra exempel.</p>	Varje enhet	Under 2020
Steg 5	Informera allmänhet	Uppdatera webben, skapa nyhetsbrev, informera barn och unga och föräldrar, sprida affischer är exempel på aktiviteter som kan genomföras	<p>Kommunikation hemsida</p> <p>Varje sektion ansvarar för verksamhetsspecifik information</p>	Under 2020

4.2 Kartläggning och samordning

En förutsättning för att kunna förverkliga barnkonventionens syfte är utbildning om konventionen och kartläggning kopplat till barns livsvillkor. Det behövs väsentliga mätetal och indikatorer inom de olika verksamhetsområdena och möjlighet att följa utvecklingen.

Samordningen av det fortsatta arbetet med att införliva konventionen kan med fördel hanteras i ledningsgrupper och de horisontella och vertikala dialogerna. Med ökad kunskap inom förvaltningen, om barnkonventionen och dess syfte och ett aktivt arbete för dess förverkligande, skapas en god grund för ett samhälle där barns behov tillgodoses.

Det åligger varje sektion att samverka med andra sektioner/verksamheter i de olika processer som rör barn till exempel när nya bostadsområden och skolbyggen planeras.

Inom Projektet PIFFA bör processen för samverkan mellan skola, socialtjänst, kultur och fritid tas fram och utifrån den identifiera indikatorer att arbeta för.

5 Hälsöfrämjande och förebyggande arbete för barns uppväxt

Det övergripande nationella folkhälsomålet lyder; "att folkhälsopolitiken ska skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation".

5.1 Mål för det nationella folkhälsoarbetet

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsöfrämjande hälso- och sjukvård

5.1.1 Folkhälsomål i Tranemo

Det övergripande målet med folkhälsoarbetet i Tranemo kommun är att bevara den hälsa som finns, att lyfta fram den men samtidigt arbeta förebyggande för att förhindra att ohälsa uppkommer. Satsningarna mot den ohälsa som finns tar alltid stort fokus men i längden gynnar det samhället i stort. Folkhälsoarbete är en långsiktig process (Verksamhetsplan för det gemensamma folkhälsoarbetet 2020)

Prioriterade områden i Tranemo

1. *Det tidiga livets villkor*
2. *Kunskaper, kompetenser och utbildning*
6. *Levnadsvanor*
7. *Kontroll, inflytande och delaktighet*

5.2 Arbete och försörjning

Barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll löper större risk att drabbas av ohälsa. Det finns även tydliga kopplingar mellan ekonomisk utsatthet och sämre prestation i skolan och på fritiden. Barn som presterar dåligt i grundskola tenderar i mindre utsträckning att läsa vidare och låg utbildning korrelerar i sin tur med ekonomisk utsatthet och åter igen ohälsa. Att ha ett hälsofrämjande arbete i kommunen blir således mycket viktigt. (UNICEF Fakta om barn i socialt utanförskap) (Agenda 2030 mål 1,4,10)

För att motverka de negativa effekter som kan uppstå för barn i ekonomiskt utsatta familjer/hushåll krävs att människor ges förutsättningar till egen försörjning. Deltagande i arbetslivet ger inte bara ekonomiska effekter utan är också viktigt för känslan av inflytande och delaktighet i samhället vilket i sin tur främjar en god hälsa.

5.2.1 Stöd och trygghet

Rätten till bostad är grundläggande i barnkonventionen och en mycket viktig faktor för att skapa en trygg uppväxtmiljö. Med en osäker bostadssituation följer ofta andra problem kopplade till arbete och inkomst, familj och hälsa m.m. Trygga miljöer där barn och familjer rör sig är andra krav som ställs på samhällsutvecklingen i en kommun. Vid planering av nya bostadsområden behöver kommunen bjuda in till dialoger med barn och vuxna.

5.3 Barns möjlighet att utöva kultur- och fritidsintressen

I arbetet med att utveckla och göra fritidsaktiviteter och kulturarenor tillgängliga för barn och unga ska kultur- och fritidsverksamheten arbeta med målgruppens delaktighet. Den upplevda delaktigheten kan mätas likväl som de insatser som genomförs för att öka den.

Föreningslivet kan ha en bred och allsidig påverkan på unga människors utveckling och välbefinnande och det är därför viktigt för Tranemo kommun att stötta, hitta samarbeten och utforma fritidsaktiviteter för att skapa förutsättningar för delaktighet, jämlikhet och mångfald inom verksamma föreningar. All verksamhet som får ekonomiskt stöd ska vara förenlig med barnkonventionen.

Hinder för delaktighet som identifieras kan vara

- Plats och kommunikationer; att kunna ta sig till och från aktiviteten

- Tider; när på dagen som aktiviteter läggs har betydelse för tillgängligheten då alla föräldrar inte har flexibla arbetstider
- Kostnader; föreningsavgifter, resor exempelvis vid matcher, utrustning m.m.
- Språk, kultur och bristande kunskap, hos familjer som inte växt upp i Sverige, om hur föreningslivet m.m. fungerar i kommunen.
- Ojämlika satsningar mellan kön

”Kulturverksamhet ska utformas och utvecklas med hänsyn tagen till barn och ungas perspektiv och behov. Barn och ungas drivkraft och kreativitet är vital för samhällets framtid och ska uppmuntras. Ett kreativt klimat för barn och unga är en betydande tillväxtfaktor. De har rätt till kulturupplevelser och eget skapande oavsett uttrycksform. Barn och unga ska kunna påverka kulturutbudet och ges möjlighet att till fullo delta i kulturell och konstnärlig verksamhet. Ungdomars kulturintressen är ofta icke-traditionella, kan vara svåra att identifiera och är föränderliga. Kommunen ska ta tillvara och uppmärksamma barn och ungas kulturuttryck” (Kulturstrategi, Tranemo kommun)

Enligt denna strategi ska kommunen, med stöd av strategin, ta fram en barn- och ungdomskulturplan.

6 Förskola, skola och socialtjänst

Skolan har en viktig roll för individens utveckling och kan, genom att vara en trygg plats som synliggör varje barn och dess förmåga, kompensera till viss del för de effekter som följer av utsatthet eller utanförskap.

Socialtjänsten träffar barn i utsatthet i olika sammanhang och har tillsammans med skola ansvar för samverkan i enskilda ärenden för barn i behov av stöd.

All lagstiftning som idag finns inom skola och socialtjänst harmonierar med Barnkonventionens syfte och det ligger i verksamheternas grunduppdrag att samverka och arbeta utifrån brukarens perspektiv.

Inom Projektet PIFFA ska processen för samverkan mellan skola, socialtjänst, kultur och fritid och andra huvudmän tas fram och utifrån den identifiera indikatorer att arbeta för. Det handlar om att arbeta med redan befintliga verktyg

för samverkan så som elevhälsteam, riktlinjer, rutiner, processbeskrivningar
Samordnade planer SIP, bedömningsunderlag och enkäter för uppföljning.

Socialtjänst och skola har erhållit Barnrättsboxen och Skolkurage genom organisationen (maskrosbarn.org) som stöd i det praktiska arbetet med barn och unga.

7 Implementering och tillämpning av Barnkonventionen

Den kartläggning som gjordes inom ramen för Barnrättighetsutredningen visade att barnets bästa inte utreds och motiveras och att vuxna inte pratar med barn om rätt saker när deras förhållanden ska utredas.

Strategin som beslutades av riksdagen i december 2010 innehåller följande punkter:

- All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.
- Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.
- Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.
- Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken.
- Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap.
- Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.
- Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.
- Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.
- Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Med ovanstående i beaktande behöver kommunens politiker och förvaltning förhålla sig till och implementera barnkonventionens delar i det dagliga arbetet.

7.1 Långsiktig handlingsplan – åtgärder per artikel

<p>Artikel 2 Barns rätt att inte diskrimineras</p>	<p>Krav på systematiska uppföljningar och datainsamlingar om barns villkor och verklighet i kommunen. Det kan handla om att undersöka barns livsvillkor, förekomsten av fetma, annat etniskt ursprung, barn som är utsatta för våld i hemmet eller annan utsatthet, barn som har ofullständiga betyg och liknande.</p>
<p>Artikel 3 Barnets bästa i främsta rummet/aktiva prioriteringar</p>	<p>För att veta att vi beslutar enligt principen om barnets bästa i främsta rummet är det nödvändigt att göra prövningar av vad som är barnets bästa i de frågor som rör barn. När barnets bästa är utrett ska beslut fattas om hur tungt det ska väga i beslut. Kan barnets bästa inte prioriteras ska kompenserande åtgärder utredas.</p> <p>När det gäller besparingar menar FN-kommittén att det inte får sparas mer på verksamheter för barn än för andra grupper. Aktiva prioriteringar handlar om genomförandet och uttalar att barn ska prioriteras, barnkonsekvensanalyser ska göras inför större beslut och att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna ska genomföras till det yttersta av de tillgängliga resurserna</p>
<p>Artikel 6 Barnets rätt till liv och utveckling</p>	<p>Rätten till liv, överlevnad och utveckling omfattar många olika samhällsområden. Det är därför viktigt att inom dessa olika verksamhetsområden och organisationer samverka på ett positivt sätt så att det blir möjligt att se hela barnet och inte bara delar av barnet. Tyngdpunkten ligger på att utveckla samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsutveckling</p>

	och i de samverkansfora vi redan har med andra
Artikel 12 Barnets rätt att komma till tals	Inventera och utveckla former för alla barns delaktighet/inflytande per sektion. Ex dialoger i skola, socialtjänst, brukarenkäter med mera

8 Uppföljning

Exempel på områden att följa upp kan vara:

- vid årsrapporteringar och i regelbundna dialogmöten
- intern kontrollplan IKP 2021-2022
- resultat av olika insatser ex
  - droger
  - våld
  - suicid
  - skolresultat